Асобны № каштуя усюды 50 кап. *Працоуны народ усіх краеу—злучайцеся!*

ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту і Масковскай Белорускай Секцыі Р. К. П. бальшавікоу.

Рукапісы, якія прысылаюцца у радакцыю ля друку, павінны быць напісаны разборна і на адным боку паперы.

Ня прынятыя рукапісы ля друку звяртаюцца аутарам назад, калі ля пярасылкі іх прыслана марка, як не-та зніштажаюцца. Радакцыя пакідая сабе правы папрауляць рукапісы.

Радакцыя адчыняна ад 11 да 4 г. У гэты часы прымая і радактар.

КОШТ ГАЗЭТЫ.

	У РАСЕІ.	ЗА ГРАНІЦУ.
1 м.	1 р. 80 к.	3 р. — к.
2 м.	3 р. — к.	4 р. — к.
3 м.	4 р. 25 к.	6 р. — к.
4 м.	6 р. — к.	8 р. 70 к.
6 м.	8 р. 50 к.	12 р. — к.
9 м.	13 р. 50 к.	18 р. — к.
12 м.	17 р. — к.	20 р. — к.

Перамена адрысу 50 к.

Выпісваючым некульні экз.—робіцца скідка 20%.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Гранатны пар., 24. Тэл. 2-93-77.

№ 40.

Масква, 1918 г. 3 Дзякабра. Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. І-й год выданьня

Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

ИЗВЕЩЕНИЕ.

Редакция „Известий Белорусск. Национального Комиссариата **„ДЗЯННІЦА“** переехала в новое помещение по Гранатному пер., д. 24.

Всю корреспонденцию и переписку просим направлять по новому адресу.

Беларускі Нацыянальны Камісарыят зьмяшчаецца па Гранатнаму перавулку, 24, рог Георгіяускаго перавулку і адчыняты ад 10 гадзіны раніцы да 4 гадзіны дню.

Атдзяленьня і Эмісарыяты Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

АТДЗЯЛЕННЯ:

Пецярбурхская—Пецярбурх, Тэатральная, 3.
Вітабская—Вітабск, Суворајская, 48.
Смаленская—Смаленск, Вітабская шаша, 9.

ЭМІСАРЫЯТЫ:

г. Ворша—Слабодская, д. Лібстэра.
г. Саратау—Гасц. „Асторыя“, кам. 78.
г. Калуга—Пленбеж.

У ва усіх атдзяленьнях і эмісарыятах прадаюцца беларускія газэты, журналы і кніжкі, а так сама праці можна і выпісваць.

В воскресенье, 8 с/м., в 10 час. дня, в помещении Белнакома по Гранатному пер., 24, состоится очередное общее собрание Московской Белорусской Секции Росс. Коммунист. партии большевиков, для обсуждения текущих организационных и общеполитических вопросов.

Организационное бюро.

Масква, 3 дзякабра.

„Хаурусьнікі“ і усясьветная контар-равалюцыя.

Англіцкія, амэрыканскія, француская і г. д. імпэрыялісты сьвяткуюць адоляньня над сваімі ворагамі. Баугарыя і Турцыя замірыліся з імі, адчыніушы ім сваіе дарогі і паязды па мору, Аустра-Вэнгрыя разсыпаяцца на асаблівыя гасударствы, закладная жаданьня англіцкіх банкірау і гандляроу— Божа, пакарай Гэрманіі“—збылося. Усе ворагі хаурусьнікау прымушаны атрымаць варункі „дэмакрацкаго“ замірэньня Вільсона, атдаючы у рукі яго с сябрамі народная дабро. У боку, асабліва стаіць Расея. Яна яшчэ ня просіць згоды у сваіх колішніх хаурусьнікау, ды яны і ня захочуць гадзіцца с тым урадам, які цяпер валадая Расеяй. Гэты урад з'яуляяцца іх злейшым ворагам, і адоляць яго—цяпер іх апошняя і важнейшая задача. Адолюць—тады могуць панаваць над усім сьветам, а пакуль іон трымаяцца яны ня могуць супакойна сядзець на сваіх ціоплых і сытых мейсцох, бо ім паграджая у будучыня, ня толькі застацца бяз грошай, дадзяных Расеі пры царскум парадку, але патраціць і апошняя, што маюць, калі „зараза“ бальшавізму падкрадзяцца да іх як раз. Вось жаданьня звярнуць сваі грошы і задушыць усцішную дзеля іх сацыяльную равалюцыю, ня даушы іой перакінуцца на заход, і кіруя імі у іх наступя на Радавую Расейскую Распубліку.

Пакуль на Заходнюм фронці ішла барацьба і ня было ведама, хто адоляя, хаурусьнікі нічога ня маглі зрабіць з сацыялістычнай Расеяй, і іхняя мурманская экспедыцыя ня мела ніякае удзячнасці. Цяпер жа, як ім адчыняны усе дарогі і праз Дарданеллы і праз Катэган (у Гэрмані), яны маюць магчымасць са усіх бакоу павясці наступ на Расею. Але пытаньня у тым, ці сваімі уласнымі сіламі яны будуць душыць равалюцыю, ці будуць шукаць сабе парабкоу? Па весткам, кіраунікі хаурусьнае палітыкі парашылі сваіх сілау людзьмі ня пасылаць, а падтрымоуваць расейскіх контар-равалюцыянэрау, як гэнералы Дэнікін, Красноу, Скарапацкі і інш, памагаючы ім толькі грашмі і варужжам. Гэтым, як бачыцца, будзя выпауняна „дэмакрацкая“ праграма Вільсона няумяшацельства. Але тут дэмакрацізм не пры чым: іон ня перашкодзіу грабіць адоляную Гэрманію. Проста, паслаць вайскі, каб іх было здавольня заняць усю Расею, трудна ужо па ліку, ды яшчэ прымаючи на-увагу далячыню. Можа патраты на гэтую справу ня будуць варта карысці. Пашлеш салдатау, а яны могуць ня пайсці, або калі і пайдуць, та ці ня будзя з імі таго, што зрабілася з нямецкімі акупацыйнымі вайскамі. Дык вось лепш дамагацца свайго чужымі рукамі — і танней і вярней зрабіць.

Праз удзячнасць хаурусьнікау ужо некульні часу таму назад зрабіуся зварот у напрамку палітыкі усіх тых, хто ідзе куды хочаш, абы абараніцца ад равалюцыі. Румынія, замірыушыся з Гэрманіяй і Аустрыяй і пачаушы захапляньня Бессарабіі, апавясціла вайну ім, як толькі перавага стала на бок хаурусьнікау, і цяпер Яссы з'яуляюцца цэнтрам, дзе выробляюцца хаурусьнымі палітыкамі пляны наступу дзеля аб'еднаньня Расеі; тут ужо Паклioускі-Казелл радзіцца з імі, як прадстаунік „усяе“ Расеі. Скарапацкі, стварэньня Вільгэльма і Гіндэнбурга, прадстаунік самасційнае і нязалежнае Украіны, зварогаяцца цяпер да украінскаго народу, клічучы яго памагчы аб'еднаньню Велікае Расеі, бо таго хочуць хаурусьнікі (незалежнасць сваю по баку, і Украіна—частка Расеі). Красноу і Сулькевіч, ездзіушыя у Бэрлін засьвятчыць свае шанаваньня моцпану Вільгэльму, ужо забыліся аб ім і на грошы хаурусьнікау наймаюць «народную армію», каб ею задушыць равалюцыю. Словам, пад аховаю і кірауніцтвам хаурусьнікау складаяцца моцны кулак супроць Расейскае равалюцыі. Самы ж хаурусьныя імпэрыялісты збіраюцца рушыцца на другі цэнтр усясьветнае равалюцыі—Гэрманію, калі толькі там равалюцыя атрымая сацыяльную ахварбоуку.

Пры такіх мэтах хаурусьнікі прагуцца як мага хуччэй зрабіць замірэньня, бо яны добра ведаюць, што працяг вайны с кожным дніом павялічвая пагрозу равалюцыяй у іх дома. Але гэтая спешка ня дасць ім карысці, бо вайна ня скончыцца замірэньням. З гэтых часау замест імпэрыялістычнае вайны пачынаяцца барацьба сацыяльная. Калі першая змагла узрадзіць равалюцыю сваім зморам народау, та апошняя пашырыць равалюцыю дамаганьням к рахунку з імпэрыялізмам і старым парадкам. Можа быць, часова равалюцыя у хаурусьнікау і прыпыніцца праз вайскавую удзячнасць, але імпэрыялістычная вайна зрабіла такія глыбокія і вахкія змены у палітычнум і аканамічнум палажэньні усіх народау, што яны няадваротна вядуць да равалюцыі, на закладзінах якое толькі і магчыма узрадзіць новая культурна - аканамічная жыцьцю.

Н. М.

Чорныя хмары.

Ні гэрманская равалюцыя, ні тыя перамены у правіцяльсцве Польшчы, аб якіх газэты прыняслі некулькі няпоуных вестак, ня адбіліся значным чынам на палажэньню нашае краіны Беларусі. Прамігнуушыя отбліскі надзеі, мусялі зацьміцца навеям суму ад ня асобна спешных вестак, якія дайшлі да нас у апошнія часы. Гэрманская равалюцыя аказалася ня чыста пралятарскай, як то была акцябарская Расейская равалюцыя. Яна ня прынясла сабою поунаго аслабаджэньня працоунаго народу і ня пярадала яму усяе поунасці уласці. Як і у Расеі с пачатку равалюцыі уласць пярайшла ад чыноунікау да гэнералау царскаго самауладства у рукі буржуазеі і сацыялістау-згоднікау, верных служак тае ж буржуазеі, так цяперака і у Гэрманьні. Нават і таго горай: калісьці у Расеі та было прагнана ад службы шмат чорнасотніцкіх гэнералау і чыноунікау, а паліцыя заменяна міліцыяй у Гэрманьні усе яны, ад Гіндэнбурга да самаго меньшаго паліцмэна засталіся на старом мейсту службы.

Вядома, пры гэткум звароту равалюцыі калі застанецца у уласці старыя людзі, са старымі прывычкамі і звычаямі, ня можа быць і рэчы аб крутых пераменах управы і парадку... Вось яны і асталіся на старому, адкуль ні зірні і вельмі дытычна акупацыйнай палітыкі. Як і у перад, яна цягия быць пад уладаю нямецкіх, хоць і равалюцыйных, салдат, але і цяперака грэшачых сякімі-такімі наборамі і рэдкімі грабствамі селянскаго і казеннаго дабра.

Як і уперад па яе гарадох, старэнна вядзецца гуртаунства белагвардзейцау ня бяз ведама германскіх уласціоу. Граніцы ж акупацыі, здаецца яшчэ пільней сталі абараняцца і сцяргчыся, ніж у перад: праехаць іх стала нямагчыма. Болей таго, пры новум распубліканскум нямецкум правіцальсцве акупацыйныя уласці набраліся большай смеласці і рашылі нават ня адпраўляць бежанцау у паяздох, а ссаджваць іх на чыстум полі, як то было надовячы. Адным словам, Беларусь ніколіва ня дастала палёгкі ад акупацыйнай палітыкі новаго нямецкаго правіцяльства.

Гэтак стаяць справы на Беларусі датычна адносін іх гэрманскай равалюцыі. Ня лепей яны выграюць і ад тых пярамен, якія робяцца цяперака у Польшчы. У папярэднюм нумару нашае газэты, чапаючы польскія справы цякучаго часу, мы выказалі шмат надзеі на іх зварот, аб яком казалі газэты. Аднак з далейшаго выявілася зусім інакшая. Выходзіць, што Польшч пакуль што ні народная распубліка, ні проста распубліка з каляцыйным урадам. Усяго і сталася у ей пярамены—гэта у абурэньні Рады Рэгэнцыйнай і у пераходзя уласці у рукі нацыянал-дамакратау, партыі мала сымпатычняйшай за самых гадкіх радных. Аб Пілсудскум толькі яшчэ адны гутаркі ходзяць. Можа і станяцца што ен увойдзя у правіцяльства, але то яшчэ у перадзя, а тым часам пры нацыянал-дамакратах шавінызма расце і мірыцца, як у самуй Польшчы, гэтак і у яе „гістарычных граніцах“. Так, Пазнань захапляяцца польскім войскам, а на Беларусі ізноу падынялі голау легіянэры Доубар-Мусніцкаго, якія ужо пачалі сваю гібельную працу. Па газэтным весткам г. Беласток імі заняты і у ім будуяцца гнязло, адкуль пойдуць яны вясці далейшую працу. У Бадруску сабрана да тысячы тых самых лягіянэрау, якія збіраюцца ня пускаць савецкіх войск забіраць ачышчваямую ад немцау Беларусь.

Ля Рагачова ужо гэты легіянэры напалі былі на некулькі віосак і зруйнувалі іх. Польская намешчычаства і кулакі ва усю стараюцца збіраць як найбольш гэтых легіянэрау, а так сама суртаваць і белую гвардзію. Нямецкія ж ахвіцэры выказваюць пахаценьня астацца на Беларусі і згуртавацца ля гэтаго «войску» у Бабруску. Як бачыцца, усе ідзе «добра і гладка». З боку робіцца равалюцыя, злітая с пасаду адзін ад наснейшіх цароу, а на Беларусі, занятай аслабаненым гэрманскім народам, нібыта тоя-усе па старому.

Якоя-я ж дзіва таму, што міжвольна лезуць у голау цяжкія думкі: праз што гэта так? Чаму гэта яно? Няужо Беларусь ужо самім жыцьціом ахвярована на гэта; каб над ею вісеу нож пакуты і здзеку? Каб ня нябасхіл быу адзет чорнымі хмарамі? І даццa на іх адказ: ці ня мавінка у гэтум дужа многа і расей-

Комитет Московской Белорусской Секции Российской Коммунистической Партии (большевиков)

просит всех коммунистов-белоруссов, проживающих в г. Москве, зарегистрироваться в Секции (Гранатный пер., 24).

Регистрация производится ежедневно (кроме воскресных и праздничных дней) с 10 час. утра до 4 час. пополудни.

ОЧЕРЕДНЫЕ ЗАСЕДАНИЯ

Комитета Московской Белорусской Секции Российской Коммунистической Партии (большевиков)

установлены еженедельно по субботам, в 6 часов вечера.

ОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ

членов Московской Белорусской Секции Российской Коммунистической Партии (большевиков)

состоится 8-го декабря сего года, в 10 часов утра, в помещении Белорусского Национального Комиссариата, Гранатный пер., 24.

ская равалюцыя, і мы самі, беларускія камуністы, і у асобку наш з гасцінна-размашысты „інтарнацыяналізм“, якому ня умеру мы плацім падаткі за шчот інтарэсау свае равалюцыі і волі сваё староны. Бадай што так!

Беларус-Камуніст

Балючая пытаньня.

Усясьветная вайна, ушчатая каранованымі злодзеямі і згубіушая аграмадь людзей і рознаго дабра, надыходзіць к канцу. Яе ня маглі скончыць тыя урады, якія пачалі, бо яны гналі б народ да тых часау на вайну, покуль ня патраціліб яго сусім. І толькі праз равалюцыю і абурэньня старога парадку перш усяго удалося выйсці з вайны Расеі, хоць ян шмат і патраціла праз гэта: нямецкія імпэрыялісты захапілі цэлыя вобласці заходняе Расеі. Але у сучасны момант і сама Гэрманія у таком жа палажэньні, як была Расея у феуралі ці марцы 1918 году. Вайна і прыгон у палітычным жыцьці змарылі народы сярэдня—эурапейскіх дзержавау, і там зрабілася равалюцыя. «Хаурусьнікі», карыстаючыся апошнім і сваею ваеннаю удатнасцю, начэпляюць Гэрманіі такоя заміреньня, якая [illegible] вайны і дзеля перамовку аб заміреньні; пры гэтым «хаурусьнікі» спяшаюцца замірыцца (тэрмін прыпынку 30 дзіон), баючыся, каб зацяжка вайны ня выклікала равалюцыі і у іх.

Так ці інакшай, тая вайна, якая цягнулася чатыры годы, ужо скончылася, і надыходзіць час расквітацца і падвесці рахункі той шкодзя, якую яна зрабіла кожнаму народу. Асабліва шмат патрацілі і перацярпелі праз яе жыхары тых мейсцоу, дзе рабіліся вайсковыя дзеі. Калі усе народы, калі кожны чалавек у асобку нясе патрату праз вайну, та чалавек з Польшчы, Беларусі ці Літвы і Латвіі, або Бельгіі, Сербіі і г. д. патрываўся гора аж да конца. Праз вайну у яго німа гаспадаркі, німа скаціны; зямля запушчана і адзічала; сямья рассыпалася, а то і памерла. Усяго ня пералічыш і ніяк ня перавядзеш на грошы: можна грашмі мераць зямлю, гаспадарку, але нельга вымераць тае пакуты і марнасці, якую перацярпеу той бедак, якога завуць бежанцам. На чужой старане, сярод чужых азлоўленых і так сама галодных людзей іон пудзіцца па сваіом краю, па сваіой зямлі і гаспадарцы. Яго магдусам цягня лучшай дабрацца да яе... Вось іон «дома». Кругом пуста, гола—ні кала ні двара, і рук зацяць не за шта. Памагчы яму трэба, інакшай іон ня акрыяя і згіня нават і на сваіом родным котлішчы. Такоя палажэньня наагул кожнаго бежанца. Але сярод усіх, патрываўшых ад вайны, беларус самы няшчасьлівы.

У той самы час, як паляк, літовяц ці латыш маюць падмогу у грамадзянскіх арганізацыях, у сваіом культурным развіцьці, беларус-селянін, загнаны, забіты [illegible] будучыня краю, ня дае беларусу замаляванага і належачага напрамку і прыхільнасці к будоўлі жыцьця. Большасць працоунага беларускага люду і да гэтых часау ня бачыць асаблівае рожніцы між сабою і вялікарусамі і ніяк ня думая дзяліцца з ім. Гэтая думка настолькі моцна сядзіць у галаве кожнаго, што ніякія выдумкі і пражэньня да незалежнасці вядомаго гуртка беларускае інтэлігэнцыі ня маюць адгуку у народзя. Апошні толькі цярпліва чакая аслабаненьня з боку сваіх вялікарасейскіх братоу, каб ізноу злучыцца з імі. У гэтум жаданьні беларускаго народу і іосць тая асаблівасць, якую займая Беларусь між іншымі ускраінамі Расеі. Тады, як нацыянальная пачуцьціо сярод палякоу, літоуцау і інш. натта моцная і пражэньня за самавітасці там мая пад сабою грунт, так што яны будуць усіо-такі незалежнымі. Беларусь у сваім селянсцвя ня мая такіх рэзка-нацыянальных выяўленьняу, і так ці інакшай яна будзя звязана з Расеяй да тых часау, покуль у апошнюй будзя панаваць сацыялістычны урад.

Такі напрамак у думках беларускаго народу павінян с абудвых бакоу цікавіць і Расейскі урад. С аднаго боку—дамагчыся найбарджэй даравань вольнасць Беларусі, аслабаніушы яе ад нямецкіх вайскоу і розных контар-равалюцыйных бандау, з другога—даць магчымасць узрадзіцца краю акапамічна. Апошняя пытаньня—самая балючая, бо дзеля адбудовы абуранаго жыцьця трэба і шмат працы і шмат грошай. Але гэта ня павінна перашкаджаць дамаганьню узрадзіць край. Наадварот, у сучасны мамэнт, калі надыходзіць часіна рахунку з вайною, трэба і дамагчыць усю пільнасць, каб ня абыйсці і ня запаматаваць гэты край. *Ня адкладаючы надоуга належыць цяпер жа злажыць асаблівую гасударсцвінную камісію с прадстаунікамі ад мейсцоваго народу, якая я пачала працаваць над падрахункам усіх патратау ад вайны, якія меу беларускі народ.* Гэтая камісія падгатуя да будучаго агульнаго заміреньня усе лічбы і выложыць іх, разам з іншымі народамі, дзеля аплаты. Калі ж такая камісія ня будзя заложана цяпер, та аб Беларусі забудуцца, і яна будзя прымушана застацца без падтрыманьня і на доугія часы ня зможа справіцца с тым разорам, які зрабіла вайна і у якой беларускі народ ня вінават нікольні.

Вось мы і звертаемся перш усяго да усіх актыуных працоунікау у справах равалюцыі, якія выйшлі з Беларусі і дбаюць аб лепшуй долі краю, ня марудзіць часу і няадкладна пачаць працу над ліквідацыяй вайны і зробленых ею патратау. Нехай кожным працоунікам па Беларусі [illegible] што па іх чакаюць заданьні ня толькі памагчы свайму брату, але і пашырэць равалюцыю. Беларусь па свайму палажэньню іосць клін, які уразаяцца між Літвою, Украінай і Польшчу, дзе да апошніх часау гуртуюцца усе контар-равалюцыйныя элементы. І калі знойдзяцца магчымасць памагчы абяздоляным беларускаму селяньству, то гэтым самым будуць знойдзяны іншыя мільёны ваіоунікау за сацыялізм, і клін Беларусі будзя ваходзіць усіо глыбяй і расколя, рашчапіць польска-літоуска-украінскую буржуазею, якая цяпер абʼеднаяцца дзеля агульнае барацьбы с сацыяльнаю равалюцыяй.

М. Н.

Старцы.

Іх дваіх, стары дзядуля
Сівы, сляпавокі,
У лапцях ліпавых, с крывуляй
Тоустаю, высокай
І дзяучынка, яго унучка,
Шчуплая, блядая,
Даушы дзеду сваю ручку
У перадзя клыпая.
Як у дзедкі, так й у дзяучынкі
Торбы пакрыж звісялі
С чарствым хле ам са скарынкай
Даровых сумысня.
Поруч с торбай у дзядулі
Лера абвісая...
І каб толькі вы пачулі
Як дзед ею грая!
Прыдзя к хапя пад вакопцы
Ды на прызьбя сядзя,
Унуцца ж родпянькуй, Аліонцы,
Скажа сесці у радзя,
І у раз корбаю закруціць
Пераб'е струнамі,—
Сэрца жаласьцю засмуціць
Сліозы выйдуць самі.
А Аліонка скаргным спевам
Дзетку памагая
І да неба, поуна гневам
Песьня іх луная.
Дзеткі рэзвыя гурбою
Бегаюць за імі,
Лезуць к дзеду с перабою,
Лупаюць вачымі.
С хат выносяць падарункі,
Сунуць дзеду у рукі,
А па леры зычнай стрункі
Ліюць песьні—гукі.
Так ад хаты хоцяць к хаця,
Й модлы выпяваюць,
Торбы робяцца пузатай—
Хлебам напауняюць.
Пройдуць віоску і дарогай
Клыпаюць у другую.
І хто іх дваіх убогіх
Усюды ня пачуя?
Хто ня ведая Сымона,
Лірніка старога?
І хто ня знае песьнау-стогнау
[illegible]
[illegible]
[illegible]
„Старац гэты—Сымон [illegible]
Цэлы век жабруя!
Цэлы век, ажно атроду
Ен сляпы—жабрака
Падарункамі народу
Жыве, нябарака!“

Цішка Гартны.

Праз мукі да шчасьця камунізму.

Цяперака, як ніколі да гэтаго выразьняй выявіуся самы асяродак тых сілау, якія, узбуджаныя варункамі сусьветнай барацьбы, паустаі на змаганьня адна з другою. Пад стрэлы гарматау і сакатаньня кулямʼетау, пры прамяньнях пажарау, гінучых ад бяду мест і весак, сярод вазер чалавечай крыві і гор забітых, пад стогн скалечаных і зраняных, радзілася тая сіла працоуных грамад, каторая, заплаціушы страшэнную цану разбойніку—суседу за свае вызваленьня з яго моцных лапау, узяла на сябе паклен, або змагчы вайну, або згінуць у гэнуй барацьбе. Расейская улада работнікау і селянскай бедпаты, маладая напершум чася сілам, сталая сваею равалюцыйнаю практыкай, з сэрцам, поуным гарачае веры у дзела вызваленьня працоуных масс ад уцісу вайны і самога віпавайцы ле—грабіуніцтва (капіталізму),—пачала свае змаганьня у гетум напрамку. Павакола усталі варагі работнічаго клясу, білі і цкавалі яго з усіх бакоу, адкрыта і з—за вугла, а працоуны кляс моцнаю рукою адказвау усім, ведаючы, што у смяртэльнум змаганьні ня можа быць спагады ворагу, калі ня хочаш сам ляжаць пад яго нагамі. У гэтум пачэснум бою з варагамі працоунай бядпаты многа было днеу сьветлых, і днеу бязнадзейных, слаўных пабедау, і горкіх мінут паражэньняу, вольных і нявольных абмылак... Так як і заусюды бывая, на полі сьмяртэльнай бойкі!.. Ішла барацьба крывавая, але побач ішло і будаунiства новаго устрою жыцьця... Так сама давалася нялегка і гэтая мучная праца будоулі лепшай долі бядпаты.

Але ішлі надзелі і месяцы і ужо год мінуу, як працоуны стан Расеі творыць свае новае жыцьце, умацоувая свой работнічы радавы рэспубліканскі урад.

Равалюцыйны рух і барацьба за інтарэсы працоунаго стану, за гэты час разрасьліся нязвычайна: узбагацела сіламі і тая партыя камуністау-бальшавікоу, якая вяла і вядзе за сабою працоуныя массы Расеі...

Змаганьня за новы уклад жыцьця, за сацыялізм у ем, за сацыяльную равалюцу,—іначай—за вызваленьня з—капіталісткаго устрою жыцьця і перабудову яго на сацыялістычны лад—гэтая змаганьня вышла ужо за рубяжы Расеі [illegible] Аустрыі, Венгрыі, Баўгарыі, Нямеччыны і іншых вялікіх і малы хкраеу прылучаюцца з кожным днем да руху і моц новаго жыцьця зʼедная народы у брацкую супольку. Высока паднят у гору чырвоны сьцяг паміжнароднае Камуны, з праклянцьцям капіталізму, кідаюць мазольныя рукі работнікау варужжо сьмерці, дадзяная

Штрайбрэхар.

— Нухрэй, а, Нухрэй, уставай!-Уставай, ужо абед хутка! Валяяцца займа—здароу цэлымі днямі і нібыта той сабе. Як пан які; Агустын; бязклапотна, бяздумна. Уставай, уставай, можна дагэтуль ужо выляжацца! Нябось з вечару учора ліог, чаго ж хацець больш. Нухрэй, а Нухрэй, ці чуяш? Уставай да пойдзяш праведаяш, як там парашылі... Луцэя злосна пакібала галавою, узцыхнула і углядзялася у вакно. Потым ізноу абярнулася да гаспадара і стала яго трасці ды катурхаць:

— Ці чуяш ты, ці не? Разаспауся вельмі! Нагараваўся задужа, нябарака; да поуначы учора гарарау, дык і падняцца трудна... Гуляш нябось другі тыдзянь, дык можна і зараней устаць. Мяне хоцькі пусціу у заработкі, а то... спіць нядбайна дні і ночы. Людзі вунь на поля каліс то адправіліся, заняма, а гэта... Эх, Божа мой! Луцэя ізноу адхілілася і скрывіла жаласьлівую міну.

Нухрэй, нядбаушы на жончына прычытаньня, чуючы яго спрасоньку, пад канец зарухауся і адплюшчыу вочы. Луцэя скмеціла і прахазала к яму уніжна:

— Бок адлежау, нябарак!

Нухрэй нічога ня адказау і павярнууся к сцяне.

— Та устаняш ты сягоньня, ці мо да вечара ужо будзяш ляжаць?—запытала Луцэя.

— Ну, чаго ты прыстала ка мне сягоньня?—ня выцярпеу Нухрэй, патдымаючыся с пасцелі:—Чаго табе ліха здрочыць, чаго. Кожны дзень ліха ведая што бяз упынку. Ня надабаецца, што я гуляю? Хацела б нясціханна каб я працаву—ведаю. Не, брат, ня будзя усе па твойму, ня бойся.

[illegible] лых два тыдні, як у іх з мужам цягняцца сварка, спрэчкі і у хаця стаіць калатня. Два тыдні, як згінуу спакой і лад, згінула самейная ласка. Але хто ж таму наспрыяу? Луцэя ня раз, ня два спавядалася Нухрэю, што яна ня вініць яго за стачку, ня злуе на яго, бо добра ведая, што аднаму Нухрэю ня рабіць таго, каб заставіць усіх рабочых адказацца ад сваіх патрабавань і вярнуцца у майстэрні на старых варунках—працаваць за асьмакі з раніцы да змерклаго. Яна так сама добра ведала, што тады лепі будзя, як усе працоунікі і яе Нухрэй у тым ліку, пачнуць зарабляць боляй.

Ведала Луцэя і помніла усягды, толькі... толькі ужо занадта дрэнная, занадта цяжкая палажэньня вымушала яе злавацца, а у злосці і усю скаргу укладаць на Нухрэя. Патура так сама у яе ад роду благая к таму.

— Нухрэйка, ну, ты ж сам толькі здароу падумай, як жа мы будам даляй жыць? Запасу ж у нас німа, ты сам добра ведаяш! ня з гэткіх заработкау збіраць запасы, а есці, нябось, што дня трэба. Ні Стэпка, ні Хрося ня пытаюць, есцьмка іда ці не, а ім давай. Чыя галава баліць—мая. Дзе хочаш вазьмі, а дай дзецям; ды і самім есці трэба. А цэлых жа два тыдні ні капейкі у хату ня прыбавілася... Чагосці ж крычаць, чаго ж злавацца.

— Гэта ж ты, як ачамера, лезаш што дня. Карціш-карціш сама і мяне точыш нясціханьня. Ласьня я віпяп, што стачка ня выграецца, га? Вось нас чалавек с трыдцать, дзякуй Богу. А калі усе ня хочуць здавацца гэтым прахвостам гаспадаром, та ці ж мне аднаму супярэч усім ісці? Ласьня добра гэтак рабіць, пахвальна? О, ты ня ведаяш яшчэ, што праз гэта бывая, пачакай...—Нухрэй няволна адзеўся у стары будзіонны, весь засмаляны [illegible] акну і уталопіуся позіркам на вуліцу.

Луцэя ня глядзела на мужа, калі ен уставау з полу і толькі падняла вочы і пазірнула на Нухрэя, калі няўкрануўся к вакну. Паглядзела, і іой раптам кінулася у вочы трывожная прыгнечаная паскада мужа і сумлівы погляд вачэй.

„Але, іон, бач, нічога ня вінават... А я усе, на мяне цураха, ня магу сустрымацца ніколі, на бяду мне“.

— Бастуюць!—загутарыла Луцэя пошля мінютнаго змоуку,—добра ім баставаць, весці гэту стачку! Усе халастыя, маюць хіба досі—якоя ж ім ліха атходзіць пошля гэтаго! Мікола Карач, Антось Скуба—гэта ж гаспадарскія сынкі, ім і цэлы месяц, або два, баставань ня утратна. Ці ж табе да іх рауняцца! Сямейны, стары чалавек, здэцца б і паганяць дзіцячаго б...

— Кіль балагоніць ліха ведая што,—перабіу Луцэю Нухрэй, адхіліушы вочы на хату.—Вось калі бабе што улезя ужо у голау, дык і калом ня выбʼяш. Зразумець ня хочаш... Ужо ж ня раз я, здаецца, казау табе, што тут... справа сяброуская, хаурусная, таварыская. Усім трэба трымацца аднаго, тады і выграць можна будзя...

Гэтта ужо нельга дзяліць ні на халастых і жанатых, ні на бедных і багатых; усе—работнікі і што далежыць іхняй супольнай справы-трэба еднасць між усімі.

— Добра, еднасць! Я ж кажу, табе і Мікалаю, ці ж зрауняцца у чым-колечы? Вядома, што не. Вось хай-бы, калі хочаця гэтай еднасці, патрымоувалі усе кожнаго і кожны усіх. Нябось усе добрыя: просяць еднасці, а памагчы ня хочуць.

Нухрэй адхіліуся ад вакна і прысеу ля столу на лавя. Даляй спрачацца яму з жонкаю ня хацелася: ен ведау, што гэтым спрэчкам ня будзя кан- [illegible] жа жонку у патрэбнасці агульнай падтрымкі забастоукі Нухрэй адказвауся, бо ведау, што пазнаньня у рабочум пытаньні далекі Луцэі. «Прауда,—думау ен, седзючы на лавя абапершыся локцям правае рукі на стол, прауда.—яно та цяжка мне пяракосіць стачку. Дужа цяжка. І я ведаю, што гэна самая ціжар і вымушая Луцэю злавань і крычаць і спрачацца. Але ж зрабіць? Інакшай нельга, супроціу усіх ня пойдзяш; трэба канца чакаць“..

Нухрэй кінуу позірк на жонку. „А канец які будзя? Хто яго ведая! Можа прабастуям яшчэ с тыдзянь, другі, ці больш і нічога ня выграям, калі горай ні наклічам бяды. Было ж ужо ні раз так: баставалі-баставалі—а потым і да работы папава па старому... А, дрэнна будзя“!

Ен падняуся і пачау тупаць па хаця узад і уперад. Луцэя, нібы прыбітая, сядзела на адным мейсцы і нязмігаючы сачыла у адну кропку. Акамянелая тварына находзіла на статую.

— Слухай, Луцэя,—робячы хуткі паварот ад дзьвярэй, нейкім пытаючым голасам уціхау гутарку з жонкай Нухрэй:—Я растараюся трохі грошай, мне Мэндаль Крупнік абяцау пазычыць дзесяць рублёу. Ліха яго бяры, аддамо калі-небудзь, толькі [illegible] Луцэя, шмат лепш будзя, як забастоуку выграям. Бачыш, я тады буду зарабляць сем рублёу на тыдзянь. Падумай толькі, траха ня у два разы боляй. Усе спагаю за адзін месяц... Што ж зробіш, а цяперака трэба пацярпець; [illegible] Прапук так сама.

Луцэя [illegible] і схамянулася усім целам. У нутры не прамігнула некая яскравая [illegible] надзеі; сэрца змякла і свяжэйшы ў грудзях подух, чуваць было, [illegible]

— [illegible] ты возьмеш у Мэндаля гэты дзесяць рублёу?—запытала яна мужа.

— Сеньня вечарам, ці заутра,—адказау Нухрэй.

— Я таму, Нухрэйка, пытаю, што на заутра ні капейкі у хаця ня засталося: хлеба купіць не нашта.

Нухрэй, як ішоу, так і спыніуся: да гэтуль іон неяк ня давярау усе, што гэткая дрэнная падышло палажэньня і укладвау на сполах яго з боку Луцэі, а цяперака дык зразу успамін аб іом страсвнуу усю яго істоту і балючым рэхам адазвауся у грудзях.

— І хлеба німа ні кавалачка?—усяго і мог ен сказаць.

— Ня хлушу.

Нухрэй моучкі адзеу шапку і направіуся да дзьвярэй.

— Куды ж ты?—спыніла яго Луцэя.

— Да Мэндаля пайду,—адказау Нухрэй.

— Чаму?

— Ведаяш, я падумалася вось што: ці ты ня сварыуся з Лейзарам, як кідау работу?

Нухрэй крыху памаучау.

— Не. Чаму?

— Пайшоу бы да яго і узяу бы лепі у яго рублёу колькі. Мне здэцца, усе роуна табе прыдзяцца вярнуцца на работу да яго, так ці сяк. А з Мэндаля [illegible] будзя таго, што і той раз накарауся [illegible] яго... Нухрэй у прауду пайдзі да Лейзара, вось змеркня на двара, ідзі. Надзея іон сам напрошвауся у мяне: „хай прыйдзя, кажа, Нухрэй ка мне, я яму грошы [illegible] ху дам, а то мо у яго німа“. Нухрэй, пайдзі.

— Падумаю, знаяш... Ня емка [illegible] калі праведаюць,—адказау Нухрэй.

— Чаго ня емка? Ды і хосьці [illegible] ведаць? Шыта-крыта трэба зрабіць.

Нухрэй задумауся і с думкамі вы[illegible] с хаты.

Цішка Гартны.

(Будзя далей).

ім супраціу іназемнаго брата; кліч брацкае згоды коціцца на усіх хронтах. Паміжнародныя разбойнікі капіталу сьпяшаюцца здалець свайго змучанаго ворага, каб барждзэй зауладаць чужым дабром, каб грабежствам другога народу, задурыць і зацямніць, на здраду сусьветнуй згодзя, галаву свайго народу...

Насьпеу рашаючы час!

Мы, накуль-што навялічкая сямейка беларусау-камуністау, у такі момант падаем і свой голас, ідом на змаганьня за лепшую долю свайго гаротнаго працоуніка—беларускаго народу.

Хай жыве Камуна!

Хай жыве брацкае суполка народау!

Хай жыве наш працоуны беларускі народ!

Хай жыве слаўная Расейская Сацыялісткая Федэрацкая Радавая Распубліка!

Пярад намі, беларусы-камуністы, цяпер адказная праца. Скора будуць сьцерты і дамаркацыйныя межы, і агулам ня будзя паліцэйскіх рубяжоу акупацы Бацькаушчына-Беларусь вернiцца у сямью народау Радавай Расеі. Нязвычайна шмат работы чакая нас, у якой патрэбян кожны сталы камуніст. Браты, гуртуйцеся па секцыям беларусау-камумуністау пры мейскіх районах, або рожных камуністкіх арганізацах і гатуйцеся да агульнаго з'езду беларускіх-камуністау. Наш агульны з'езд выдзяліць кіраунічыя сілы, бо трэ у такі паважны момант брацъ працу у свае рукі.

За працу, беларусы-камуністы! Гуртуйцеся, каб потым дружна і хутка здоляць варагоу на бацькаушчыня!..

Наз. Бываеускі.

Аскал гнілых зубоу.

(Замест фэльятона).

...Яшчэ тры дні назад іх можна было бачыць вясёлымі! А дзявятуй гадзіня раніцы, са сьвежымі газэтамі у руках, кучкамі сталі яны на сквэрыку каля Ільлінскае брамы і та глыналі прыемныя весткі з газэтау, та з вяселаю мінаю і няскрытным здавольствам у пауголаса пяракідалися думкамі аб гэтых вельмі прыемных іх сэрцу навынах..

Солнца, як на тое, сьвяціла цепла, грэла іх зруганыя „поснаю стравою" целы, абвіслыя жываты, зблядзеушыя трохі цяпер чырвоныя калісьці каркі і здавалася напраудзя, што настала сьвята на іх вуліцы... Што за дзіва? Адкуль гэтая новая паветра? Падходжу да газэтчыка, у катораго проста рвуць „Весткі"... Купляю... Ага! Вось што!.. *Таварышу Іоффэ прапанавалі выяхаць з Бярліну*... Разумею!.. Вось і разгадка радасьці біржавых дзяльцоу і спякулянтау Ільлінкі... Што ж, паслухаям!.. Зварочваю на сквэрык, выбіраю лауку бліжэй да вясёлай капаніі і раблю міну, што цікаулюся газэтаю...

— Мне вчера еще сказал один видный советский... „Момент очень решительный: советской власти предъявлен ультиматум, Іоффе должен выехать, и в 24 часа надо дать удовлетворение за убійство Мирбаха, в противном случае будут двинуты войска"..

— Говорят, поздно вечером получились телеграммы: Петроград занят северной добровольческой арміей, Орша также уже занята...

— Иван Петрович, этого мало: началось одновременно наступление и гайдамаков, и донцов, и англичан с Деникиным;—англичане ведь высадили десять тысяч человек в Новороссийске—и чехословаков...

— Да, пришел всему конец!.. Еще неделя, полторы и мы с вами, Соломон Лазаревич, увидим на Тверской либо немцев, либо чехо-словаков...

(І як у іх усе гэта зьмяшчаецца разам—немцы і чэха-славакі, па іх ранейшым словам смартэльна ненавідзячыя адны другіх! Што значыць зьяянавісьць абудзіх гэтых народау да трэйцяго—расейскіх бальшавікоу!).

— Все-таки надо ожидать от „них" вакханалии расправ!.. „Они" еще себя покажут всем!..

— Полноте, Григорий Павлович! Через три дня все „они" сами сбегут... Архангельск и Казань достаточно показали чего стоит „их" пресловутая „красная армия"... Нет уж, извините—болтать языком „они" да, мастера... Кстати, слыхали? Воронеж третьяго дня уже взят донцами!.. У последних, говорят, резкий перелом настроения: ну, что ж, говорят они, без нас водворить порядка, видимо, не могут... Вспомним, как работали встары!..

— Там, говорят, Родзянко?..

— И Родзянко, и другие.

— Да, теперь близок конец!.. Не верится даже быстроте событий! Словно во сне...

— Смотрите, даже погода точно нарочно для похода в Россию поустановилась...

. . . .

Абедаючы дома, я быу задзіуляны хвартап'янам, іграушым у суседзяу нешта вясёлая... Дауно ужо ня чуу я музыкі суседкі, хоць і лічыцца яна на брама нашаго дому, як вучыцялька музыкі (баялася рэквізыцы струмэнту)!.. Весяла стала на буржуйскуй вуліцы!..

Апошнія дні усе зьмянілі... Пуста раніцаю на сквэру, мала людзей і каля самога касьцелу сьпекулянцы—Ільлінскае біржы... Шмыгаюць гэтыя ж хвігуры па Кітай-месту, але патухлі вагні у рысіх вачах спякулянтау-гандляроу, змоук абыватэль, заусюды цешачы сябе „добрымі" весткамі своіх бажанау; моучкі чытаюць таупы людзей сьцяпную газэту „Роста"...

„На германском флоте красный флаг. Власть в руках крестьян и рабочих"... „Берлин и окрестности в наших руках. Пусть посол Іоффе немедленно возвращается в Берлин"... Гэтыя словы гарапь няраз вачмі, застауляюць кроу п утка пульсаваць у сэрцы сацыялiста, напауняюць яго скрыдлатаю радасьцью светлае будучыны... Хочацца крыкам на усю вуліцу выліць гэтая пазвычайная самапачуцьця...

Слава нямецкаму матросу і работніку!

Хай жыве пабеданосяц, сусьветны пралятарьят!

. . . .

На вуглу вуліцы стаяць троя з тых, каторых бачыу нядауна на сквэрыку... Панурыя голавы, шэпчуцца бяз радасьці... Адзін з іх строіць усьмешку спакойства, калі я праходжу каля яго... І ад яго твару мне больш за усе кідаяцца у вочы два-тры гнілых зубы...

Покі яшчэ жывыя шкілеты гістарычнаго лёсу!.. Раваляцыя назначыла ім доуга уміраць і бачыць на сваіх вачах будоулю новаго жыцьця, дзе ім ня дала саусім места... Малады сіламі працоуны народ руйнуя старое жыцьце і хутка будуя новы дом свайго панаваньня!.. Таго ня ускрэсіш, што павінна памерці!..

І вялізарная галава гэтаго праудзіваго смокта-буржуазеі час ад часу падымая сваю мартвецкую маску, шэпча словы самапацехі, заклепу, хоча запужаць слабых духам сваім шэптам, часам падымаяцца ва весь свой рост... Смокт, загнаны у куток, пролятарь'ят зорка стаіць на старожы з бавовою булавою! Ніка ужо смокту стольки пракорму... У цяжкія мінуты жыцьця параджаяцца новаго устрою мартве кая маска смокта прабуя „узяць сілу" і скаліць свае гнілыя зубы...

Не пужайцеся вы. маладушныя,—гэта апошнія аскалы зубоу! Смокт—буржуазея дажывая апошнія мінюты спадзеу на зварот мінулаго, гатовая шчапіцца яшчэ раз у барацьбе з пралятар'ятам... Але гэта ня бяда! Трэба толькі раз, другі удырыць яго па аскалянуй пасьці і высыплюцца аст тнія гнілыя ужо клыкі!.. Гэта апошні аскал іх!

Стары-Малады.

Песьняру.

1.

Засьпевай ты мне песьню такую.
Каб мне душу паліла яна,
Каб у той песьні нядолю люцкую
І усе гора ты шчэрпау да дна,
Засьпевай, як у няволі жывецца,
Як нам шыі сдушыла ярмо,
Як душа наша томіцца, рвецца
І як жыцця гібея дармо.
Тую зыб, што жыццем называям,
Раскатурхай, да дна ускалышы —
Няхай серца ускіпіць і узыграя
І зазвоняць усе струны душы
Так, каб кожын твае пачуу слова,
І той навэт, чый дух заскаруз,
І каб усе нахіліліся галовы
І слязой пасярэбрыуся вус...
Засьпявай ты нам песьню такую,
Каб нам душу паліла яна,
Каб у той песьні нядолю люцкую
І усе гора ты шчэрпау да дна.

2.

Кінь на неба толькі вока:
Колькі зорачак гарыць!
Як прывольна, як далёка
Шыр разложная дрыжыць!
Як спакойна і сагласна
Хмаркі лёгкія плывуць!
Ім двурогі ме[illegible]
Высцілае срэб[illegible]

Палюбуй[illegible]
Як там [illegible]
Як усю [illegible]
Бытна [illegible]
А пяп [illegible]
Як ту[illegible]
Як пуд[illegible]
І як сон[illegible]

Усясьветная равалюцыя і нацыянальная пытаньня.

Равалюцыя, паутара года бышая толькі у Расеі, цяпер пyракінулася у Заходнюю Еуропу і прымая усясьветны характар. У нядалёкія часы яна захопіць усе землі і скончыць назаусёды той парадак, які панавау да гэтых часау. Гэты стары парадак быу заложаны на валадарстве нявялікаю жменькаю людзей аграмадамі народу у абладаньні манархамі і урадамі рознымі меньшымі нацыямі, якія былі пакораны сілаю варужжа. Супроць гэтаго абладаньня як народам, так і іх маетнасцю і вядуць барацьбу равалюцыйныя сілы бо разуменьня вольнасці народу ніяк ня дазваляя магчымасці заставацца і далей у нацыянальнуй і аканамічнуй залежнасці таго ці іншаго народу ад кіруючых клясау.

Хоць равалюцыя па с мому свайму сэнсу з'уляяцца нечым сціхійным, ня маючым устаноуляных законау свайго развіцьця, аднака і яна мая сваю паслядавацельнасць, свой законамерны ход, асабліва там, дзе сплятаюцца розныя пытаньня зразу натта блытаныя. Так, напрыклад, у старых манархіях, як Расея, Аустрыя і Гэрманія, дзе уся уласць належала манарху і бліжэйшым яго служкам і дзе гасударства было зложана са многіх розных народау, зразу балюча падымаліся пытаньня палітычнае і нацыянальнае вольнасці і аканамічнага аслабаненьня і незалежнасці ад імучых клясау працоунаго народу. Праз гэтую блытаніну некулькіх адзінакава важных пытаньняу равалюцыя зразу прымая вялікі размер, але і робіцца праз гэта слабей, бо усе равалюцыйныя сілы атрымоуваюць розны напрамак свае дзейнасці. Гэта мы ужо бачылі у Расейскуй равалюцыі, у якой разам ушчалася і нацыянальная і палітычная і аканамічная барацьба і дзе зрабілася мешаніна розных дамаганьняу. Але усёю ж такі, кажу ізноу, можна прысачыць пейкую законамернасць у развіцці равалюцыі.

Усамдзеля, углядзяушыся у прычыны равалюцыі, мы павінны прызнаць, што яны знайходзяцца у абяздоляннасці і бяспрау'і народу. У гасударствах старога парадку асабліва бяспрауны былі так званыя меншыя нацыі, пад'уласныя манархіі. Гэтыя нацыі навет ня мелі і тых нявялікіх грамадзянскіх правоу, якімі карысталася гасударственная нацыя. Ведома, што грамадзянства меньшых народнасцяу заусёды чула боль ад гэтае пагарды і няспраядлівасці і дамагалася ня толькі урауненьня у правох, але і права на свае уласная жыцьцё, на свой уласны урад і нацыянальную самавітасць. У сваіх дамаганьнях яны мелі падтрыманьня з боку агульна-сацыяльнаго погляду, які, стаючы на заахове правоу кожнаго чалавека, ня мог адкінуць вольнасці і незалежнасці асаблівых народау. І вось, як агульным равалюцыйным пражэньням робіцца абураньня старое аосалютна-імпэрыялістскае уласці, адным с першых пытаньняу з'уляяцца пытаньня аб вярхоуных правох кожнаго народу, выходзіушаго уперад у тоя ці іншая гасударства; пачынаецца раздрабленьня бышаго едзінаго гасударства на асаблівыя часткі па народнасцям. С начатку равалюцыі, мы бачылі гэта у Расеі; цяпер тоя самая відаць у Аустрыі і Гэрманіі, асабліва у першуй дзе венгры, славіняцы і харваты, чэхі і славакі, галічаня і русіны зразу пасля равалюцыі апавясцілі аб сваіой незалежнасці. Тая самая няміпуча зробіцца пры равалюцыі у Англіі, якая мая пад сабою шмат розных народау і зямель, як Гіндыя, Аустралія, Канада, ды і сама Аурапа зложана с трох частак—самое Англіі, Ірландзі і Шатландзі. *Гэты падзел з'уляяцца патрэбным звяном у будоулі новаго парадку і пашырэньні равалюцыі, як першы шаг да зніштажэньня імпэрыялізму і выяуленьня правоу і вольнасці кожнаго народу.* У гэтум сэнсе іон натта карысны дзеля удзячнасці равалюцыі.

Але нацыянальная самаадзначэньня, заведзеная натта далёка, прыносіць і вялікую шкоду равалюцыі. Справа у тым, што мэтаю равалюцыі з'уляяцца ня толькі зваiова палітычных правоу дзеля народу, але—важней усяго—дамаганьня і атрымання працоуным народам усіх аканам[illegible]воу, усяго дабра страны. І [illegible] будзя звернута толькі на [illegible]ня, незалежнасць [illegible]аду, та гэтым [illegible]алепіыць [illegible] цэнтру [illegible]цыяль[illegible]у, дзе [illegible]амад[illegible]мала [illegible]ць працоуны народ незалежпічаствам. Такім кшталтам разаб'ецца едзіная дамаганьня працоунаго народу, якая усюды тая самая. Вось дзеля завершэньня равалюцыі трэба аб'еднаньня усіх сілау кажнаго народу, *бо калі распадзецца працоуны народ, та верх возьмуць імучыя клясы, а з гэтым замрэ і думка сацыялістау аб вольнасці і незалежнасці меньшых народау.* Праз гэта трэба лічыць, што толькі тады кожны народ будзя мець уласная нацыянальная жыццё, калі агульным пражэньням і барацьбою працоунікау усіх зямель с буржуазна-імпэрыялістскімі клясамі дапоможацца панаваньня па усяму сьвету сацыялізму.

Лічучы правы кожнаго народу на сваю незалежнасць, як закладзіну сацыяльнаго разуменьня пытаньня аб нацыі, мы павінны помніць, што незалежнасць толькі тады прынясе карысць таму, хто выносіць на сваіх плечах равалюцыю, як яна будзя заложана на агульнасці інтарэсау працоунаго народу усіх зямель і будзя мець сваею мэтаю толькі пашырэньня і замацаваньня сацыялізму. Пры такіх толькі варунках незалежнасць і магчыма, інакшай яна згібня калі ня ад аб'еднанаго настулу буржуазеі, та нацыянальных спрэчак між буржуазнымі імперыялістамі. С замацаваньням жа сацыялізму і уласці працоунікау на усіх землях загіне нацыянальная барацьба і спрэчкі, і кожны народ будзя жыць сваім уласным культурна-нацыянальным жыцьцям, ваходзячы у той самы час у Вялікую Фэдэрацыю народау, якая с начатку будзя абымаць найбольш родныя па культуры і блізкія па духу народы, а потым распастрэцца і на увесь сьвет.

І. Р.

Литва, Белоруссия и Поляки в районе старой оккупации.

Беседа с Председателем Виленской Белорусской Рады А. И. Луцкевичем.

Прибывший из г. Вильны в Киев Председатель Виленской Белорусской Рады А. И. Луцкевич на наши вопросы о национальных взаимоотношениях в районе старой оккупации сообщил:

— В момент прихода немцев в Западную Белоруссию (Вилен. и Гродненскую губерний) положение белоруссов было крайне тяжелое, вследствие полного разорения края и принудительной эвакуации свыше миллиона белоруссов, в том числе всех культурных работников.

Остался лишь один народный учитель и 3—4 православных священника.

Подобное положение было и у литовцев.

— Неосведомленность оккупантов о национальных отношеніях в Белоруссии и Литве была причиной того, что начальник первого оккупационного отряда, занявшого Вильну, в изданной им прокламации к населению на немецком, русском и польском языках назвал Вильну «перлом короны польской». Поляки постарались использовать эту неосведомленность немецких властей и, располагая огромными денежными суммами, поступавшими в их руки для оказания помощи „в равной мере населению польскому, литовскому и белорусскому», развили в высшей степени энергичную деятельность в целях полонизации в первую очередь белоруссов, а затем литовцев.

— Были открыты сотни польских школ для белорусского населения, лишенного какой бы то ни было школы.

— В виду отсутствия кадров польских учителей, учительские места занимали лица, не имеющие никакой подготовки, часто совсем малограмотные, что обнаружено немецкими властями при ревизии школ и ряд последних был закрыт. Это, конечно, дало повод местным полякам жаловаться на «національный гнет по отношению к полякам».

— Одновременно с этим полонизация активно велась на всех поприщах, причем главными проводниками были римско-католический костел и «благотворительность».

— Когда были открыты Белорусские народные школы, число коих превышает 150 в пределах старой оккупации, то католические ксендзы, по распоряжению администратора Виленской эпархии ксендза Михальксвича, решительно отказались преподавать закон Божий на родном языке учеников, т.-е. по-белорусски.

— С церковного амвона произносились и произносятся проповеди против посылки родителями детей в белорусские школы и даже в тех местностях, где никаких других школ нет.

— В Вильне некоторые ксендзы не принимали к исповеди родителей, дети коих обучались в белорусских школах.

— В то же время польский комитет помощи жертвам войны, получивший за время оккупации миллионные суммы из генерального комитета помощи (Vevey) «для оказания помощи в равной мере полякам, литовцам, и белоруссам», в действительности помогал лишь тем, кто заявил себя „поляком".

— Во время переписи населения практиковалась система угроз и отказа в помощи тем, кто заявлял, что он белорусс или литовец, о чем составлены были многочисленные протоколы.

— Несмотря на всю эту полонизацию, белоруссы и литовцы после того, как немецкие власти ознакомились с подлинным положением національных отношений в крае, проявили большую жизнедеятельность в области культурной работы—по созданию школ, учительской семинарии, изданию школьных учебников и пособий, народной прессы и проч.

В настоящий момент в г. Вильне выходит белорусская газета „Гомап" в двух изданиях—русским и латинским шрифтами и ежемесячник „Кривичанин".

В Вильне существуют две центральных национальных организации: Белорусская Рада и Литовская „Тариба", при чем вся политическая работа как белоруссов, так и литовцов солидарно велась под флагом защиты от польских вожделений.

— Каждое польское выступление перед германским правительством, имевшее в виду присоединение белорусско-литовских земель к Польше, встречает дружный отпор белоруссов и литовцев. Особенно ожесточенная борьба велась между белоруссами и поляками по вопросу об этнографически-частых белорусских уездах Гродненской губерпии: Бельском и Белостокском, которые поляки, без различия партий, стремятся во чтобы то ни стало присоединить к польскому королевству, пользуясь тем, что главная масса населения Гродненской губерния, преимущественно православная, все еще находится за пределами своей родины, рассеяная по всей России и Украине.

— Между белоруссами и литовцами происходит спор из-за „католической" Белоруссии, а именно Вильны и ее окрестностей, а также Лидского, Ошмянского, Свенцянского и части Трокского уездов.

— Литовцы установили „своеобразный критерий" для определения национальностей в крае: они за признак литовской національности признали католическое вероисповедание и объявляют литовцами всех католиков (реферат председателя Тарибы в Берлине), включая сюда белоруссов, крепко придерживающихся своего родного белорусского языка и являющихся авангардом в борьбе за національные права белоруссов.

— Политическия события мирового значения, по имеющимся у меня сведениям, значительно повлияли на позицию литовцев по отношенію к белоруссам в смысле сплочения сил для общей борьбы с аннексионистскими аппетитами поляков, которые, не ограничиваясь фальсификацией голоса населения, готовят в крае свою вооруженную силу в лице демобилизованных легионеров, для захвата власти в удобный момент и присоединения края к Польше.

Год таму назад на Беларусі.

Слуцкі павет, Мінскай губ.

Як зрабіуся пяраварот у цэнтры Расеі у кастрычніку мінуушаго году,—у нас шмат часу бадай што ніхто нічога ня ведау. Адметным стала толькі тоя, што да нас пярасталі іці газэты, што ня мала задзівіла сьвядомых людзей. У той час я жыу у мястэчку Капылі Слуцкаго павету і мяне так сама надта зацікавіла тоя, што усе газэты раптам згінулі. Я пашоу на пошту і запытауся, чаму гэта німа ніякіх газэтау? Паштавікі мне адказалі, што і самі яны нічога аб гэтум ня ведаюць, але па іх таемным мінам можна было пазнаць, што яны штось знаюць, ды няхочуць казаць. Тым часам, цяраз які тыдзянь адзін капылянін стау на рынку паказываць усім якуюсь праклямацу, гдзе за подпісам Леніна абвяшчалася, што правіцельства Керанскаго звергнута і што уся уласьць цалкам пярайшла у рукі працоунічa-сялянскіх Радау. У нашум мястэчку мала было такіх людзей, якіх гэта цікауная вестка абрадувала. У нас дужа шмат гандляроу і багатых жыхароу, якім тэтая вестка прыйшлася зусім ня на сэрцу, а найбольш такіх, што нічым ня цікавяцца, а жывуць, як тая божая скацінка— „падзеу, дый у хлеу"... Пошля мне адзін паштовы чыноунік па сакрэту парадау, што у іх на пошцю зразу па тэлеграхву было павядомляна аб пяраварота, але па усіх поштах загадана ад вокругу, каб ніхто з паштовых служачых ня слухау і ня спаунау ніякіх загадоу бальшавіцкаго правіцельства, бо гэта правіцель-

...стве незаконная і што яно ня даугавечная. Тым часам у г. Нясьвіжы згуртавуся новы ваенна-равалюцыйны камітэт, у які увайшлі сябрукі—бадай што ўсе бальшавікі; яны раз'ехаліся па вёсках і пачалі гуртаваць бяднейшых сялян і парабкоу па дварох у асобныя камітэты, якія забралі потым у свае рукі усе памешчыцкія меньня з сбожам, жывелай і усім гаспадарскім пачыньням. Пазней і у г. Слуцку зрабілі пяравыбары павятовае рады, у якую так сама увайшлі бадай што ня усе бальшавікі. Усе у павеці пашло па новаму... Толькі у нашым Капылі жыцьцё ня зьмянілася, яно цякло як каламутная сьмярдзючая гразь... Гандляры і кулакі усе трымалі у сваіх руках.

Агульна ж па павеця новы рух пашоу дужа шпарка. Ня меней як два разы на месяц, а то і кожны тыдзянь рабіліся павятовыя з'езды селян, на якіх выносіліся разалюцы і пастановы паводлук загадау і дакрэтау з цэнтру і усе гэныя пастановы хутка праводзіліся у жыцьцё. Палітычная і сацыяльная сьвядомасьць паміж працоуным сялянствам павету борзда расла і шырылася; ідэя камунізму і сацыялізму знайшла сабе у нашым краю спагадную глебу. Памешчыкі, кулакі і гандляры сцепыліся і сьцяушы зубы, захаваушы у сабе нявымоуную злосьць—маучалі і с патаемнай надзеяй у душы чакалі, што усе гэта ня на доуга... Іх надзеі суджана была спраудзіцца... Сьветлая доля і шчасьця працоунаго народу нашаго краю панавала ня доуга. Цяжкая завеса, якая была адкрылася і паказала бедакам лепшую долю і вольнае жыцьце, жалезнаю рукою нямецкаго імпэрыялізму зноу апусьцілася і цемная, непраглядная ноч запанавала над бедным замучаным краям...

Вольная, Радавая Расея сьвяткуя цяпераха гадаушчыну свае пабеды, пабеды працоунаго клясу над капіталізмам; вольная Расея убралася у чырвоныя барвістыя стужкі, як маладая, прыгожая паненка, якой німа рауні у вауеем сьвеця і з гардасьцьцю узіраяцца на той шлях, які яна прайшла за гэны год!.. А наш край—бяздольная, гаротная Беларусь, прыціснутая да зямлі цяжкім ботам нямецкаго юнкяра, ня магучая нават падняць галавы, каб глянуць на сваю большую сястру, адзеушыся у чорную жалобу. [illegible] на вачах, ціха маучыць і таіць у сваіх грудзях [illegible] надзею, што [illegible]

Зм. Чарнушэвіч.

Беларуская Сэкцыя.

(Гор.—Горкі, Маг. губ. 14 кастр 1918 году).

Сярод вучняу трох тутэйшых сельска-гаспадарскіх вучылішч быу заложан у канцы верасьня Літэратурна-Музыкальна-Драматычны Гурток. Увайшоушыя у Гурток вучні-беларусы выдзяліліся у асобную ініцыятыуную грамадку, якая паставіла главнай сваей мэтай заснаваньня пры Гуртку Беларускай Сэкцыі. На першай жа агульнай сходцы ініцыятыунай групай было паднята аб гэтым пытаньня, і агульная сходка аднагалосна выказала сваю прынцыпіяльную згоду з істнуваньням Сэкцыі беларусау.

Гэты дзень можна лічыць днем заложэньня Сэкцыі, якая тэй же час на заснаваньні пачала сваю працу. 5-га кастрычніка (акцябрь) адбыуся першы спэктакль-вечор Гуртка. Ставілась вядомая драма Л. Андрэева—«Дні пашаго жыцьця». На гэтым вечары Беларускай Сэкцыяй была набудована *„Беларуская хатка-кнігарня“*. У особным клясі Каморніцка (Землямерна-Агранаміцкаго вучылішча (у якім адбывауся спэктакль), у вуглу, была зроблена «хатка беларуса». Да «хаткі» праз клас вела яловая алейка. З елачкі на елачку у два рады былі працягнуты шнагатовыя пяткі, на якіх былі развешаны у беларускім стылю касьнікі з рознакалеровае паперы. На сучках, на галінках былі навешаны арыгінальныя творы беларускіх пісьменнікау: вершы, апавяданьні, кніжкі да навучэньня, лементары і інш. Асоджаныя у рамачкі з чырвонай сіняе паперы партрэты Я. Купалы, В. Дунін-Марцынкевіча і Я. Гаршчынскаго, як і вышаушыя у Вільні «[illegible] беларусау» (відавыя паштоукі, тыны), звяртывалі на сябе агульную увагу. З цікавасьцьцю разглядаліся малюнкі беларускіх артыстау-аматарау, беларускія кніжкі, брашуры, газэты.

Беларуская Сэкцыя мела мажлівасьць скамыстаць з санасау літэратуры, прывезенай некаторымі вучнямі яшчэ летам з Беларускай Кнігарні у Мінску. Большая частка гэтай літэратуры была прызначана дзеля прадажы у хатцы. Тут былі беларускія кніжкі розных пісьменнікау, розных выданьняу (пачынаючы з 1905 году), розных перыядау разьвіцьця беларускага культурна-пацыянальнага руху.

Народныя вучыцялі (іх шмат было на вечары), якія дауно ужо чулі аб гэтым руху, але ні выяулялі ясна сваіх адносін к яму з-за пядахвату літэратурнаго матэр'ялу, ні якому яны сумелі б больш азнаёміцца з ім, пакінуліся на літэратуру, і беларускія кніжкі ходка пашлі на рукох. Іншы з задзіуленьням, іншы з нагарднаго усьмешкаю, іншы з зачэканьням пабачыць штось новая, ніколі дагэтуль нявядомая-раскрывалі кніжкі і пачыналі чытаць. Відаць было, што рух беларускі пачынае шмат каго цікавіць; «Беларуская хатка» на спэктаклю дапамагала разьвіцьцю гэтаго зацікауленьня—і гэта надмацняла думку, што зробіць «Хатку» было варта.

На сходцы 6-го кастрычніка Беларускал Сэкцыя парашыла паставіць на сцэну камэдзію М. Крапіуніцкага—«Пашыліся у дурні», якую меліся вучні-беларусы ставіць яшчэ летась, але пастапоука каторай па пязалежных абстойнасьцях была адклата.

З 6-га ж кастрычніка пачаліся рэпетыцыі, падрыхтоука шпарка ідзе уперад і трэба спадзяваіцца, што Беларуская Сэкцыя адбудуя ня адзін Беларускі вечар-спэктакль.

Чурык Г.

В Белорусском Вольно-Экономическом Обществе.

14-го ноября с./г. под председательством проф. Жуковича состоялось заседание Правления Белорусского Вольно-Экономического Общества. Заседание было посвящено конструированию Правления и вопросам организационного характера. В президиум Правления вошли: председателем—Е. С. Канчер, товарищами председателя—Н. Н. Овсяный и М. М. Соболевский, секретарем—Д. М. Соболевский и казначеем—Сержпутовский.

По вопросу о создании специальных комиссий постановлено устроить особое заседание, которое состоится в воскресенье 24 ноября.

В виду благоприятной для Белоруссии перемены в политическом отношении в связи с революцией в Центральной Европе, признано необходимым вести работу возможно интенсивнее, чтобы к началу будущей весны приступить к деятельности в области экономических и сельско-хозяйственных вопросов Белоруссии с вполне готовой теоретически-научной разработкой их.

П.

З Беларусі.

Белагвардзейская паустаньня у Віцябскуй губэрні.

Веліжскі павет.

11-го лістападу узнялося паустаньня белагвардзейцау у Вусмынскуй і Маклакоускуй валасьцех і у мястэчках Красты і Селязьні, гдзе былі разгромляны валасныя рады. У той жа дзень былі узялі і г. Веліж, але потым былі выбіты адтуль. 12-го лістападу былі весткі аб тым, што у мястэчку Усьвятах разгромляна рада і што вялікія банды белагвардзейцау з гэтаго раіону хочуць удырыць на Веліж. 13-го лістападу белагвардзейцы зусім былі адбіты ад Веліжу. 13-го лістападу, пошля стычкі каля вескі Бор (на 25 верст ад Веліжу) белыя адступілі да мяст. Усьвяты, гдзе, як паказваюць весткі, у іх быу штаб і глауныя сілы. 15-го лістападу нашы Савецкія атрады занялі мяст. Усьвяты. Белыя адступілі да Царкоушчыны. Як павядамляюць, у той жа дзень г. Сураж знайходзіуся у кальцы белагвардзейскіх бандау, якія рухаліся з боку Касплянскае воласьці.

(«Віт. Из.»).

Невяльскі павет.

Як павядамляюць, з 11-го лістападу пачалося паустаньня у Зябкінскуй і Нова-Вазнясенскуй валасьцех. У першуй белагвардзейцы разагналі валасную раду, а у другой абстралялі валасны ваенны камісар'ят. У Зябкінскуй воласьці гэтая бязчынства рабілі каля 50 чалавек. 14-го лістападу паусталі Влоузянская, Трыхалеуская і Дубакрайская воласьці, пры гэтум з Дубакрайскае воласьці вы[illegible] два этрады—адзін на ст. Язе[illegible], а другі на ст. Бычыха. З таго [illegible] што ваарушаныя банды надта усюды раскіданы, іх сілау падрахаваць ня удалося. Разьведка выявіла, што белагвардзейцы былі на 6 в'ерст ад вескі Жукоуна.

(«Віт. Из.»).

Гарадоккі павет.

13-го лістападу з Гарадка павядамілі, што у някаторых валасьцех павету узьнялося паустаньня і што рыхтуяцца паход на горад. Паустаньня узнялося у Зайкоускуй, Стайкоускуй і Цілсьцянскуй валасьцех. У першых дзьвех рыхтаваліся напасьці па валасны ваенны камісар'ят, а у апошнюй у ночы з 12 на 13-я быу абстрэлян такі ж камісар'ят набегам з м. Усьвят. 14-го лістападу стала вядома, што у Гарадку грозіць ня бязьпека. 15-го лістападу прышлі весткі аб паустані у Верачскуй воласьці, гдзе сіл белых выявіць ня удалося: 16-го лістападу Радавая уласьць была ізноу вернута у Горкаускуй і Вычняцкуй валасьцех і пасланы атрады па напрамку к сіолам Дубакрай, Вычвядкі і Зайкава.

Віцябскі павет.

13-го лістападу з мястэчка Янавіч было павядамленьня, што разьведка выявіла каля 3000 белагвардзейцау, якімі, нібыта, занята Камцявіцкая воласьць. 15-го лістападу з мястэчку Ліозна, Магілеускае губ. павядамілі, што тамака дзьвігаюцца з боку Веляшкоускае воласьці Віцябскаго павету, каля 17.000 белых. Гэтая павядаменьня ня праудзівая, але затоя добра малюя псыхалёгыю парапуджанаго абывацяля. У той жа дзень з м. Ліозна паведамілі, што у Веляшкоускуй воласьці белагвардзейцы разагналі некулькі валасных радау і гарацкую, у г. Парэччы Смаленскае губ. 17-го лістападу з м. Кольшан талеграхвавалі, што тамака белых німа і што, як выявіла разьведка, яны знайходзяцца у 13-ці вярстах. Белагвардзейцы занялі сяло Кашавічы Парэцкаго павету.

(«Віт. Из.»).

Полацкі павет.

13-го лістападу Полацкі павятовы ваенны камісар'ят павядаміу аб паустані у В'язьмянскуй воласьці. Паустанцау было каля 600 чалавек, якія былі захапілі ст. Россоно. Пасланыя павятовым ваенным камісар'ятам сілы задавілі паустаньня.

(«Віт. Из.»).

Выява паустаньня.

Бадай што уся Віцябская губэрня ахоплена контар-равалюцыйным паустаньням, якоя узьнялося спершa у Веліжскум павеця, а затым пяракінулася і у другія. Паустаньня насіла арганізованую выяву. Паустанцы былі усе адзеты у аднастайныя кажухі і мелі белыя парукаушкі. У галаве атрадау стаяць быушыя ахвіцэры. Надзвычайная Камісся выявіла, што паустаньня мела зьвязак з „Севярнаю арміяю“. З прыпадку таго, што павядамленьня з мейсц ідуць ня аднастайныя, трудна выявіць пэуны лік паустанцау. У Гарадокскум павеця паустаньня ужо зусім задауляна. У другіх паветах закончваяцца падауленьня.

(«Віт. Из.»).

Заняця Віцябскае губэрні.

З Віцябску павядамляюць, што акупованую частку Віцябскае губэрні займаюць Радавыя вайска. Адход гярманскаго войска закончыцца да 23-го лістападу.

(«Віт. Из.»).

Справа Бема.

На 2 сьнежня у Віцябскум Губэрскум Равалюцыйнум Трыбунале прызначана да разбору справа быушаго члена Надзвычайнае Камісcі і Начальніка Віцябскае Гарацкое Міліцы тав. Бема, які вінаваціцца у том, што забіу быушаго ахвіцера Лауроускага. Бінаваціць—прадсядацель калегі абвініцяляу тав. Легітон, забараняя правазаступнік тав. Рожанскі.

(«Віт. Из.»).

Чорны спіс.

Празыдыум Лепяльскае павятовае Рады прыслау у інфармацыйны пад'атдзел Атдзелу Управы Віцябскаго Губэрскаго Спауніцяльнаго Камітэту спіс асоб[illegible] сталі кіраунікамі уласьці у час [illegible] пацы. Спіс гэты буд[illegible] друкованы у Віцяб[illegible] Лепяльская ра[illegible] аб тым, ні [illegible] у Радавы[illegible] акупа[illegible] ня[illegible] увольніць іх па меры можнасьці. Гэта пастанауленьня з'уляяцца абавязковым ля усіх радавых установау у павеця.

З жыцьця Гарадокскага павету Віцябскае губ.

Апошні равалюцыйны год дау нашамі павету дужа шмат грамадзянскіх і палітычных працоунікау. З'езды валасныу дзеячоу, якія часта склікаюцца у павеця, аставілі глыбокі сьлед на мейсцох. Веска гарда падняла галаву і выступіла на абшар грамадзянскае і палітычнае працы. З'явіліся новыя пытаньні. З'явіуся жывы інтарэс да газэтау, якія цяпер чытая кожны граматны селянін. Селяня жыва цікуюцца вучылішчамі, якія падтрымоуваюць валасныя Рады народнае асьветы.

Цяперака увесь павет кіруяцца толькі вескай, якая выпхнула у першую чаргу сваіх жа зямлякоу, рабочых Пяцярбурскіх хвабрык і заводау, а так сама матросау. Гэтак, напрыклад, старшым Спауніцяльнаго Камітэту—рабочы, старшыня мейсцовых судоу—рабочы, атдзелам агітацы кіруя матрос і г. д.

Калі ня лічыць тэхнічных працоунікау у атдзелах, та у павятовум Спауніцяльнум Камітэця усе сябрукі з весак. Павятовы Спауніцяльны Камітэт, як відаць, лічыць нават лішнім каб быу Гарадокскі Атдзел. Здаецца, што справа пастауляна так толькі у Гарадокскум павеця з усяе Заходняе вобласьці.

У Гарадку, прауда, есьць прахвясыянальныя хаурусы, якія злучыліся у цантровая бюро, але яны яшчэ маладыя і ня гопытныя, забараняюць толькі свае, занадта вузкія інтарэсы, а на пытаньня агульнаго характару зусім ня зьвяртаюць увагі. У гэтум асобна выдзяляяцца хаурус прыкашчыкау. У прауленьня гэтаго хаурусу папалі людзі, якія яшчэ учора ня мелі нічога супольнаго з работнічым рухам.

(«Віт. Из.»).

Палажэньня у акупованых вобласьцях.

Супрацоунік „Известий В. Ц. И. К.“ меу расмову з тав. Іоффэ аб тым, як стаіць справа у акупованых вобласьцях, каторы павядаміу, што немцы стараюцца перадаць грамадзянскую уласьць беларускуй радзя, але як гэтая рада трухвея у сваім асяродку, а селяне ня хочуць засьцерагчы у акупованых мейсцох ні годнаго лепшага дня, калі гэты нямецкі урад ні удасца. У апошнія часы нямецкія уласьці распушчаюць чуткі, што іх хутка заменяць англічаня і што покуль яны ня прыдуць, та немцы ня выйдуць адтуль, каб ня пусьціць бальшавікоу. Але народ гэтаму ня дае веры. Прызнакам гэтаго нядавера з'уляяцца той хвакт, што насяленьня ня хоча браць нямецкіх грошай, як акупацыйных, так і марак і патрабуя толькі расейскіх грошай. Ад гэтаго дужа упалі у цане нямецкія маркі і падняуся курс расейскаго рубля.

Хронт заходнае арміі.

Нашы вайсковыя пярэднія часткі пяpaйшлі дамаркацыйную ліню каля станцы Разяноускае па напрамку на Люцын і севярнай яе; Гярманская войска адходзячы узарвала жалезнадарожны мост у 3-х вярстох на усход ад Люцыну. У Рагачоускум напрамку наша войска заняло станцыю Жлобін.

Растрэл контар-равалюцыянерау.

З Магілева павядамляюць, што па пастанауленьню Магілеускае Губэрскае Надзвычайнае Камісcі, за гуртаваньня белагвардзейцау і схову і правоз на Украіну агнястрэльнаго аружжа і рэчау ля узрывау, растрэляны:

1) быушы князь і паж корпусу яго вялічаства Сымон Іванавіч Сьвятаполк-Мірскі, 2) яго жонка Аліпіяда Яугеняуна, 3) памешчыца Надзежда Ізмайлава, 4) быушы князь Андрэй Самсонавіч Эрыстау, 5) і 6) яго сестры Антаніна і Марья Самсонауны, 7) Нікодым Грыгоравіч Маркевіч, 8) яго жонка Юля Маркауна, 9) Мікалай Станіслававіч Янушэускі, 10) яго жонка Аляксандра Якауляуна, 11) прапаршчык Аляксандар Цітау, 12) іерамапах Якау Кур'янау, 13) іерамапах Піцірым Уварау і 14) іерадзьякан Сарахвім Кандрацьяу.

Замена нямецкіх вайскоу польскімі.

З Кіява павядамляюць, што Пінск, Мінск і іншыя гарады Беларусі ачышчаюцца ад нямецкаго войска, якія астауляюць край бяз абароны. Немцау заменяюць польскія лягіянеры, якія ідуць з Брэсц-Літоуску. Палякі занялі усе дарогі, якія вядуць ад Брэста на Усход, як жалезныя, так і шашэйныя і звычайныя.

Паустаньня расьце.

З Вільні і Беластоку павядамляюць, што насяленьня збройна выступая супраціу акупацыйных атрадау. Што далей, та часьцей бываюць прыпадкі стральбы у гярманскіх вартаунікоу і псаваньня насяленьням палатна чугункі дзеля затрыманьня гярманскіх ашалонау.

Далягаца Беларускае Рады.

З Воршы павядамляюць, што да Бярліну паехала, з мэтай дабіцца незалежнасьці Беларусі, далягаца беларускае рады, якая вылучыла з сябе адмысловую місьсю да Швяйцары. У зьвязку з гэтым у беларускіх колах чакаюцца важкія павядамленьня. Рада парашыла адправіць далягацу так сама і да Вільсона.

Немцы ачысьцілі Жлобін і Прыяміна.

З Воршы павядамляюць, што немцы ачысьцілі Прыяміна, у 18-ці варстах ад Барысава, а так сама і Жлобін.

У Магілевя.

Станца Магілеу адчыняна. Дзействуя акуратна. Кіруя глауны Р. Л. Н. Заложан гурток камуністау. Камісся пры глаунум Р. Л. Н. Рыга-Арлоускае чугункі дзеля выяуленьня прыймання далейшых станцяу, у галаве з тав. Кацэнка, памоцнікам глаунаго камісара дарог и старшыней Магілеускаго Равалюцыйнаго Камітэту тав. Спірыдонавым, выяхала у Жлобін, які так сама у нашых руках; другая камісся, у галаве з таварышамі старшыні Глаунаго Р. Л. Н. Вільдэ і тав. Германавым выяхала на Дзьвінск. Працы гэтуй шкодзіць аграмадны паплыу ваенна-пленых. Пачтовы поязд дайходзіць да Жлобіну. На ст. Магілеу працуя Надзвычайная Камісся. Тэхнічны кірунак наладжан.

Редактор и Издатель:

Редакционная Коллегия.

3-я Государственная